

Kārtība minimālā laika intervāla noteikšanai apdrošināšanas un pārapirošināšanas likuma 44. pantā minēto elementu regulārai izvērtēšanai un darbības pārbaūžu veikšanai

"Kārtība minimālā laika intervāla noteikšanai Apdrošināšanas un pārapirošināšanas likuma 44. pantā minēto elementu regulārai izvērtēšanai un darbības pārbaūžu veikšanai" (tālāk tekstā – Kārtība) ir izstrādāta, pamatojoties uz APL 45. pantu un nosaka minimālo laika intervālu Apdrošināšanas un pārapirošināšanas likuma (turpmāk tekstā – APL) 44. pantā minēto elementu regulārai izvērtēšanai un apdrošināšanas sabiedrību darbības pārbaūžu veikšanas biežumu.

Riska pakāpe

Uzraudzības eksperti identificē, analizē un novērtē apdrošināšanas sabiedrības darbībai piemētošos riskus un novērtē šo risku pārvaldības kvalitāti, balstoties uz "Apdrošināšanas sabiedrību riska novērtēšanas un riska pakāpes noteikšanas metodiku". Minētā procesa iznākums ir katrai apdrošināšanas sabiedrībai noteikta riska pakāpe, kas ir Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk tekstā – Komisijas) apdrošināšanas sabiedrības vērtējums, ko Komisija izmanto, lai raksturotu apdrošināšanas sabiedrības darbības risku līmeni un risku pārvaldības sistēmas kvalitāti, pietiekamību un atbilstību apdrošināšanas sabiedrības darbības raksturam, apjomam un sarežģītībai.

Riska pakāpi izmanto, lai veiktu efektīvu apdrošināšanas sabiedrību uzraudzību, tostarp nosakot prioritātes un intensitāti uzraudzības pasākumiem un, plānojot apdrošināšanas sabiedrību darbības pārbaudes, noteiktu to apjomu, mērķi un biežumu.

Riska pakāpes skaidrojums:

Riska pakāpe 1 – Apdrošināšanas sabiedrības darbībai raksturīgs zems risku līmenis un lietotās metodes risku pārvaldībai ir pietiekamas – tās riskiem, darbības apmēriem un sarežģītībai atbilstošas. Apdrošināšanas sabiedrības darbība ir stabila, riski tiek pietiekami identificēti, mērīti un kontrolēti. Apdrošināšanas sabiedrības darbībā iespējamās atsevišķas nepilnības, kuras nav būtiskas, neapdraud apdrošināšanas sabiedrības turpmāko darbību un var tikt savlaicīgi novērstas. Neskatoties uz atsevišķām nepilnībām, šīs apdrošināšanas sabiedrības stabilitāte no uzraudzības viedokļa neizraisa bažas.

Riska pakāpe 2 – Apdrošināšanas sabiedrības darbībai raksturīgs mērens risku līmenis un/vai apdrošināšanas sabiedrības lietotās metodes risku pārvaldībai ir apmierinošas, bet iespējami uzlabojumi. Apdrošināšanas sabiedrības darbība tās pamatdarbības veidos ir stabila, un risku pārvaldības metodes ir pietiekamas – tās riskiem, darbības apmēriem un sarežģītībai atbilstošas. Iespējams, ka apdrošināšanas sabiedrība iesaistās atsevišķos augsta riska darījumos, bet risku pārvaldības kvalitāte šajos darbības veidos ir apmierinoša. Iespējams, ka kādā no mazāk nozīmīgiem darbības veidiem apdrošināšanas sabiedrība nepietiekami identificē, mēra un kontrolē tai piemētošos riskus, bet tas nevar būtiski ietekmēt kopējo apdrošināšanas sabiedrības stāvokli, un ir maz iespējams, ka tai būs finansiāla rakstura problēmas. Tā kā apdrošināšanas sabiedrības darbība kādā no mazāk nozīmīgiem darbības veidiem ir nestabila un no uzraudzības viedokļa izraisa bažas, tad šim darbības veidam jāpievērš lielāka uzraudzības uzmanība, t.sk. jāveic uzraudzības pasākumi, lai panāktu risku samazināšanu un/vai risku pārvaldības kvalitātes uzlabošanu.

Riska pakāpe 3 – Apdrošināšanas sabiedrības darbībai raksturīgs paaugstināts risku līmenis un/vai apdrošināšanas sabiedrības lietotās metodes risku pārvaldībai ir neapmierinošas, jo ir būtiski trūkumi. Apdrošināšanas sabiedrības darbība kādā no tās pamatdarbības veidiem ir

nestabila, t.sk. iespējams, ka apdrošināšanas sabiedrība iesaistās augsta riska darījumos un nepietiekami identificē, mēra un kontrolē šiem darījumiem piemītošos riskus. Paaugstinātu risku uzņemšanās un nepietiekama risku pārvaldība var ievērojami pasliktināt kopējo apdrošināšanas sabiedrības stāvokli, un pastāv iespēja, ka tai var būt finansiāla rakstura problēmas. Tā kā apdrošināšanas sabiedrības darbība kādā no pamatdarbības veidiem ir nestabila un no uzraudzības viedokļa izraisa bažas, tad šai apdrošināšanas sabiedrībai jāpievērš lielāka uzraudzības uzmanība, t.sk. jāveic uzraudzības pasākumi, lai panāktu apdrošināšanas sabiedrības darbības risku samazināšanu un/vai risku pārvaldības kvalitātes uzlabošanu.

Riska pakāpe 4 – Apdrošināšanas sabiedrības darbībai raksturīgs augsts risku līmenis un apdrošināšanas sabiedrības lietotās metodes risku pārvaldībai ir nepietiekamas – tās darbībai piemītošajiem riskiem, darbības apmēriem un sarežģītībai neatbilstošas. Apdrošināšanas sabiedrība iesaistās augsta riska darījumos un nepietiekami identificē, mēra un kontrolē tās darbībai piemītošos riskus. Augstu risku uzņemšanās un nepietiekama risku pārvaldība pakļauj apdrošināšanas sabiedrību nopietnām finansiāla rakstura problēmām un apdraud tās kopējo stāvokli. Apdrošināšanas sabiedrības darbībai un vadībai nepieciešama pastāvīga uzraudzības kontrole un pastiprinātu uzraudzības pasākumu veikšana.

Uzraudzības pasākumu biežuma un apjoma noteikšana atkarībā no riska pakāpes

Komisija, veicot apdrošināšanas darbības uzraudzību, lai pārliecinātos par apdrošināšanas sabiedrības darbības atbilstību APL prasībām, izvērtē APL 44. pantā minētos apdrošināšanas sabiedrības darbību raksturojošus elementus: darbības stratēģiju, organizatoriskos procesus, iekšējās informācijas apmaiņas sistēmu, darbībai būtisko risku novērtēšanas sistēmu, spēju novērtēt riskus, pārvaldības sistēmu, tehnisko rezervju veidošanu, kapitāla prasības, ieguldījumu darbību, pašu kapitālu, iekšējo modeli, stresa testu veikšanai izmantojamo metožu un kārtības piemērotību, ka arī spēju turpināt darbību atbilstoši likuma prasībām, iestājoties stresa testā izvērtējamam nelabvēlīgam notikumam vai tirgus nosacījumu maiņai.

Minimāla laika intervāla APL 44. pantā minēto elementu regulārai izvērtēšanai noteikšanas process ir daļa no uz risku ietekmes novērtēšanu balstīta uzraudzības pārbaudes procesa un ir viens no tā posmiem. Minimālo laika intervālu APL 44. pantā minēto elementu regulārai izvērtēšanai nosaka, pamatojoties uz apdrošināšanas sabiedrības riska pakāpi, kas raksturo katras apdrošināšanas sabiedrības uzraudzības intensitāti. Balstoties uz noteikto riska pakāpi, izvēlas un plāno apdrošināšanas sabiedrībai piemērojamus uzraudzības pasākumus un to biežumu un apjomu.

Kārtība nodrošina, ka apdrošināšanas sabiedrībām ar augstāku riska pakāpi, t.i. sabiedrībām, kurām piemīt augsts risks un/vai kuru iespējamā finansiālā stāvokļa pasliktināšanās vairāk ietekmē finanšu un kapitāla tirgu un apdrošinājumaņēmējus, apdrošinātos un personas, kurām ir tiesības pretendēt uz apdrošināšanas atlīdzību saskaņā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu, tiek piemērota augstāka uzraudzības intensitāte. Augstāka uzraudzības intensitāte nozīmē, piemēram, biežākas darbības pārbaudes.

Savukārt, apdrošināšanas sabiedrības, kurām piemīt zems risks un kuru ietekme uz finanšu un kapitāla tirgu un apdrošinājumaņēmējus, apdrošinātos un personas, kurām ir tiesības pretendēt uz apdrošināšanas atlīdzību saskaņā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu, ir nenozīmīga, piemēro zemāku uzraudzības intensitāti un, attiecīgi, atsevišķi sabiedrībai piemērojami uzraudzības pasākumi būs retāki.

Lai nodrošinātu, ka uzraudzības pasākumu biežums un apjoms tiek noteikti atbilstoši apdrošināšanas sabiedrības darbības raksturam, apjomam un sarežģītībai un apdrošināšanas sabiedrības ietekmes pakāpei uz finanšu un kapitāla tirgu un apdrošinājumaņēmējiem, apdrošinātajiem un personām, kurām ir tiesības pretendēt uz apdrošināšanas atlīdzību saskaņā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu, minimālais laika intervāls APL 44. pantā minēto elementu

regulārai izvērtēšanai tiek noteikts atbilstoši 1. tabulā "Uzraudzības pasākumu biežums un apjoms atkarībā no riska pakāpes", 2. tabulā "Apdrošināšanas sabiedrību darbības uzraudzības pasākumi" norādītajam. 1. un 2. tabulā minēto uzraudzības pasākumu saraksts nav izsmeļošs. Komisija pēc nepieciešamības var piemērot citai uzraudzības pakāpei piemērotu uzraudzības pasākumu vai pielietot citus, tabulās neminētos, uzraudzības pasākumus.

1. tabula. "Uzraudzības pasākumu biežums un apjoms atkarībā no riska pakāpes"

Riska pakāpe	Uzraudzības intensitāte	Uzraudzības pasākumi	Darbības pārbažu biežums
1	Zema	<ul style="list-style-type: none"> Standarta uzraudzība. 	Ne retāk kā reizi 6 gados
2	Mērena	Iepriekš minētie uzraudzības pasākumi un: <ul style="list-style-type: none"> problemātisko jomu monitorings; papildus tikšanās ar vadību. 	Ne retāk kā reizi 5 gados
3	Vidēja	Iepriekš minētie uzraudzības pasākumi un: <ul style="list-style-type: none"> pastiprināta uzraudzība; dziļākas darbības pārbaudes korektīvie pasākumi. 	Ne retāk kā reizi 4 gados
4	Augsta	Iepriekš minētie uzraudzības pasākumi un: <ul style="list-style-type: none"> tikšanās ar akcionāru pārstāvjiem; ārkārtas pasākumi. 	Ne retāk kā reizi 3 gados

Komisija veic uzraudzības pasākumus un izvērtē apdrošināšanas sabiedrības darbību atbilstoši APL 44. pantā noteiktajam pēc nepieciešamības un atbilstoši Komisijas iekšējos normatīvajos dokumentos un citos normatīvajos aktos noteiktajam, bet ne retāk kā norādīts tabulā "Uzraudzības pasākumu biežums un apjoms atkarībā no riska pakāpes".

2. tabula "Apdrošināšanas sabiedrību darbības uzraudzības pasākumi"

APL 44. pantā minētie elementi	Uzraudzības pasākumi
1. Darbības stratēģija	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības spēju sasniegt stratēģiskos mērķus, stratēģijas atbilstību APL 65. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam un pārrunā stratēģiju ar apdrošināšanas sabiedrības vadību.
2. Organizatoriskie procesi	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības organizatoriskās struktūras atbilstību APL 53. un 64. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.
3. Iekšējās informācijas apmaiņas sistēma	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības iekšējās informācijas apmaiņas sistēmas atbilstību apstiprinātajam iekšējam politikām un procedūrām, informācijas apmaiņas procedūras atbilstību APL 53., 64., 66. un 220. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.
4. Darbībai būtisko risku, kuriem tā ir pakļauta vai kuriem var tikt pakļauta, novērtēšanas sistēma	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātās risku pārvaldības sistēmas atbilstību iekšējam politikām un procedūrām, APL 53., 64. un 220. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.

5. Spēja izvērtēt riskus vidē, kurā darbojas apdrošināšanas sabiedrība	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības spējas izvērtēt riskus vidē, kurā tā darbojas atbilstību APL 55., 64. un 65. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.
6. Pārvaldības sistēmas, tajā skaitā izveidotā risku un maksātspējas pašu novērtējuma, atbilstība APL 53. -74. pantā noteiktajam	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātās iekšējās kontroles politikas un procedūras, iekšējā audita politikas un procedūras, ārpakalpojumu saņemšanas politikas un procedūras, kā arī pārvaldības sistēmas un risku un maksātspējas pašu novērtējuma atbilstību APL 53. - 74. un 220. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.
7. Tehnisko rezervju veidošanas atbilstību APL 98. -115. pantā noteiktajam	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības iesniegtās informācijas par tehniskajām rezervēm atspoguļošanas kvantitatīvajos pārskatos atbilstību ES Regulā Nr. 2015/2450 noteiktajam un tehnisko rezervju veidošanas atbilstību apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātajām politikām un procedūrām, APL 98. - 115. pantā, ES Regulā Nr. 2015/35 un Komisijas 14.07.2020. normatīvo noteikumu Nr. 87 "Normatīvie noteikumi par tehnisko rezervju aprēķināšanas pamatprincipiem" noteiktajam.
8. Kapitāla prasības atbilstība APL 116. - 130. pantā noteiktajam	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības kapitāla prasības izpildes atbilstību APL 116. un 117. pantā noteiktajām prasībām un iesniegtās informācijas par kapitāla prasību atspoguļošanas kvantitatīvajos pārskatos atbilstību ES Regulā Nr. 2015/2450 noteiktajam un kapitāla prasības aprēķināšanas atbilstību apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātajām politikām un procedūrām, APL 116. - 130. pantā, ES Regulā Nr. 2015/35 un Komisijas 22.12.2020. normatīvajos noteikumos Nr. 248 "Apdrošinātāju un pārāpdrošinātāju maksātspējas kapitāla prasības un pašu kapitāla aprēķināšanas normatīvie noteikumi" noteiktajam.
9. Ieguldījumu darbības atbilstība APL 131. - 138. pantā noteiktajam	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības iesniegtās informācijas par ieguldījumiem atspoguļošanas kvantitatīvajos pārskatos atbilstību ES Regulā Nr. 2015/32450 noteiktajām prasībām. Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības ieguldījumu veidošanas procedūras atbilstību APL 132. pantā noteiktajam. Izvērtē ieguldījumu darbības atbilstību apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātajām politikām un procedūrām, APL 131. - 138. pantā un ES Regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.
10. Pašu kapitāla atbilstība APL 116. panta prasībām	Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības iesniegtās informācijas par pašu kapitāla atspoguļošanas kvantitatīvajos pārskatos atbilstību ES Regulā Nr. 2015/2450 noteiktajam un pašu kapitāla atbilstību apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātajām politikām un procedūrām, APL 116. pantā, ES Regulā Nr. 2015/35 un Komisijas 22.12.2020. normatīvajos noteikumos Nr. 248 "Apdrošinātāju un pārāpdrošinātāju maksātspējas kapitāla prasības un pašu kapitāla aprēķināšanas normatīvie noteikumi" noteiktajam.
11. Pilnīga vai daļēja iekšējā modeļa pastāvīga atbilstība APL 121., 122., 123., 124., 125., 126., 127., 128. un 129. pantā noteiktajam	Ja Komisija ir saņēmusi pieteikumu pilnīga vai daļēja iekšējā modeļa izmantošanas atļaujas saņemšanai, izvērtē iesniegtās dokumentācijas atbilstību ES Regulā Nr. 2015/35 un Komisijas 22.12.2020. normatīvajos noteikumos Nr. 249 "Apdrošinātāju un pārāpdrošinātāju iekšējo modeļu normatīvie noteikumi" noteiktajam. Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības pilnīga vai daļēja iekšējā modeļa atbilstību apdrošināšanas sabiedrības apstiprinātajām politikām un procedūrām, APL 121., 122., 123., 125., 126., 127., 128. un 129. pantā, ES Regulā Nr. 2015/35 un Komisijas 22.12.2020.

	<p>normatīvajos noteikumos Nr. 249 "Apdrošinātāju un pārāpdrošinātāju iekšējo modeļu normatīvie noteikumi" noteiktajam.</p>
<p>12. Stresa testu veikšanai izmantojamo metožu un kārtības piemērotība</p>	<p>Izvērtē apdrošināšanas sabiedrības stresa testu rezultātus, stresa testu veikšanai izmantojamo metožu un kārtības piemērotību un pieņemtos lēmumus par veicamajām darbībām stresa testā minēto notikumu vai tirgus nosacījumu izmaiņu iestāšanās gadījumā.</p>
<p>13. Spēja turpināt darbību atbilstoši likuma prasībām, iestājoties stresa testā izvērtētajam nelabvēlīgajam notikumam vai tirgus nosacījumu maiņai</p>	<p>Ņemot vērā stresa testu rezultātus un lēmumus par veicamajām darbībām, izvērtē apdrošināšanas sabiedrības spēju turpināt darbību atbilstoši likuma prasībām, iestājoties stresa testā izvērtētajam nelabvēlīgajam notikumam vai tirgus nosacījumu maiņai. Izvērtē apdrošināšanas spēju turpināt darbību, ņemot vērā atbilstoši APL 139., 141., 142. vai 146. pantam iesniegto informāciju.</p>